

שיח חברים ומפקדים

יצחק בראור

לזכרו של חבר – יאיר פירסט הי"ד

איתא במד"ר על הפסוק "דודי ירד לגנו לערבות הבשם לרעות בגנים וללקוט שושנים" (שה"ש ו, ב) כהאי ליסנא: "אמר ר' יוסי ב"ר חנינא הפסוק הזה לא ראשו סופו ולא סופו ראשו, לא היה צריך קרא למימר אלא דודי ירד לרעות בגנו ואת אמרת לרעות בגנים" כלומה היה עליו לסיים בלשון יחיד כפי שהתחיל, "אלא דודי זה הקב"ה, לגנו זה העולם, לערבות הבשם אלו ישראל, לרעות בגנים אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, וללקוט שושנים לסלק את הצדיקים שבישראל". ומכיון שבאומרו "צדיקים" סתם לא חילק בין זקנים לנערים, ממשיך המדרש ואומר: "מה בין מיתת זקנים למיתת נערים, ר' יהודה ור' אבהו, ר' יהודה אומר הנר הזה בזמן שהוא כבה מאליו יפה לו ויפה לפתילה ובזמן שאינו כבה מאליו רע לו ורע לפתילה, ר' אבהו אומר התאנה הזו בזמן שנלקטת במנתה יפה לה ויפה לתאנה, ובזמן שאינה נלקטת בעונתה רע לה ורע לתאנה".

ואם, כדברי המדרש, מיתת נערים היא בבחינת רע לנר ורע לפתילה מדוע איפוא מסלק הקב"ה צדיקים כשהם נערים – אומר המדרש: "אמר ר' שמואל בר נחמן, משל למלך שהיה לו פרדס ונטע בו שורות של אגוזין ושל תפוחין ושל רימונים ומסרו ביד בנו, בזמן שבנו עושה רצונו היה המלך מהזיר ורואה איזו נטיעה יפה בעולם והיה עוקרה ומביאה ושותלה בתוך אותו הפרדס, ובזמן שלא היה בנו עושה רצונו היה המלך רואה איזו נטיעה יפה בתוך הפרדס ועוקרה. כך כל זמן

חדלוננו, שכן גדולים ורבים היו מעשיו בחיים והללו דוחים כל מחשבה בכיוון זה. יתר על כן, בגללם "גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם" (חולין ז ע"ב), הבכי אצל קרוביהם וידידיהם נובע איפוא מתוך שהם עצמם חסרים אותם, הם עצמם נותרו בלעדם והותירו חלל בקרבם, שכן "יציאת צדיק עושה רושם... יצא משם, פנה הודה, פנה זיוה, פנה הדרה" (רש"י בר' כח י).

לכן בשעת פטירתה של שרה הצדקת, באו בראשונה דברי ההספד, שהינם דברי השבח והגדולה על מעשיה ורק בעקבות זאת בא אח"כ הבכי, בכי שנבע מתוך הרגשת חסרונה אצל אברהם, שנותר אחריה. ובשעה שאברהם הספיד את שרה וסיפר כל גדולתה, לא מצא דבר גדול ובעל ערך בין כל מעשיה, יותר מענין העקידה שנעקד יצחק בנה, כי במעשה העקידה בא לידי ביטוי נעלה ביותר פרי מעשיה שלה, תוצאת חינוכה הטוב את יצחק. וזה שמרמזים לנו חז"ל: "ויבא אברהם", מהיכן בא? כלומר מאיזה ענין פתח אברהם בקינתו, על איזה מאורע הצביע במיוחד כדי לתת מושג מה מעבודתה עלי אדמות "מהר המוריה בא", הר המוריה המסמל קידוש ה', מסירות נפש, עקידה עצמית למען קידוש ה'. זאת גם היתה הסיבה העיקרית לבחירת הרה"מוריה דוקא, למקום בניית המקדש והשראת השכינה בישראל ולא הרסיני למשל, שמעליו ניתנה לנו התורה.

עם מעשה נעלה ומרומם זה, בא אברהם להספידה, הוא שנתן בידו את העילה להספידה.

גם אחרי מלאת שנה לפטירתו של יאיר יקירנו, הננו באים לספוד לו ולבכות עלינו, הננו באים בזאת, עם מסירות הנפש שלו, עם קידוש ה' שלו, בראשונה לספוד לו ואח"כ לבכות על החלל שהותיר בקרבנו, במשפחתו היקרה ובידידיו, כיון שהבכי אינו נובע כתוצאה מחדלוננו או מאפסיותו, אלא מחסרוננו בינינו הנותרים ומכיון שכך, אין מעיין הדמעות חרב, הלב ממשיך לבכות במסתרים כל עוד הוא מפעם בקרב הנותרים, שמרגישים שהוא חסר, הוא יצא ללא שוב — ויציאתו הותירה רושם עמוק — פנה הודו, פנה זיוו, פנה הדרו — שלא ימחק.

על הפסוק (דב' לא א) "וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל", יש לדייק, מה משמיעתנו התורה באומרה "וילך משה", הרי שם היה שוהה כל העת ומדבר אל העם, יתרה מזאת, אם הלך לו משה,

למה לא ציינה התורה לאן הלך ניתן לומר: לפי שמשה רבינו היה אהוב על עם ישראל ודמותו היתה כה קרובה ומוחשית, אהודה ומחובבת, נערצת על כולם — הלך משה וחדר-נכנס לתוך תוכו של כל אדם מישראל. "וילך משה" מוסב איפוא על "אל כל ישראל", לפיכך אמרה תורה "ולא ידע איש את קבורתו" (דב' לד ו), לפי שמשה רבינו "נקבר" בלבו של כל אדם מישראל.

כזה היה יאיר, אהוב ואהוד, חביב ונערץ על כולנו, בחינו האישי, במעשיו ובהליכותיו הנעימות עם הבריות, דמותו ואישיותו חדרו נכנסו איפוא לתוך כל אחד מאתנו, הקרובים והידידים וכל אלו שהכירוהו. לפיכך, גדולה הרגשת חסרונו בתוכנו, לפיכך כה הומה לבנו.

האדם נועד לחיות חיים גשמיים וחיים רוחניים כאחד, הוא חייב להשגיח תמיד על סיפוק צרכיו הגשמיים והגופניים ומחובתו לעסוק בעניינים רוחניים, לתקן נשמתו בעיון בתורה ובקיום מצוותיה. שני מסלולי חיים אלו צריכים להיות אגודים וחופפים. כי גם בעוסקו בעניני העוה"ז, על האדם לכוון לשם שמיים, כדי שיוכל על ידם להגיע לידי שלמות. אדם אשר ימנע מלשים לב לשני מיני חיים אלה וכל מעייניו הם רק בעניינים ארציים, הנו חי רק מצד גופו ולא מצד נשמתו ולא מקיים את יעודו בחיים. תעודת חיים כזו, מסבירה לנו מדוע מסכמת התורה במותם של הצדיקים — עליה היא מספרת לנו — וכופלת תמיד "שני חייו", כדי ללמדנו שהיו אלו שני חיים, שני מסלולים חופפים "ועל פי שני עדים יקום דבר..."

תעודת חיים כזו, גם רשם יאיר חביבנו ואהובנו בשני חייו הקצרים. קצרים, אך מלאים היו, שלמים היו כמבוגר ובא בימים.

כמורו וכמחנכו של יאיר, מגיל הבר-מצוה שלו דומני, עד סיימו את למודיו בביה"ס התיכון "עירוני דתי ח"י" בת"א, הבחנתי בו יותר מבתלמידים אחרים, הליכה בטוחה ובוגרת בערוץ דרך זו, של עסוק בעניני רוח ובעניני חומר כאחד. קיום המצוות אצלו לא היה רק כ"מצוות אנשים מלומדה", אלא דרך חיים, מתוך אמונה והכרה, מתוך השקפת עולם ברורה ומבוססת. התפילות שקיימנו בביה"ס, בשחרית, במנחה ובברכת המזון, לשם דוגמא, לא היו אצלו פעולה נוספת במסגרת הפעולות שנדרשו התלמידים לעשות במרוצת מערכת השעות היומיומיות, הן היו אצלו חלק מ"שני חייו". הם נעשו על-

ידו, בעיון, בשומת לב ובכוונה הראויה לציון; ללא ספק, רצינותו, בגרותו, שלמותו בתחום זה אף השפיעה על כל הליכותיו בחומר, בחול, במשאו ובמתנו עם המורים ועם חבריו בחיי היומיום בביה"ס.

אינני זוכר אף מקרה אחד במרוצת חמש השנים ששהה במחיצתנו בביה"ס — הוא המשיך לימודיו בתום כיתה יב, גם בכתה יג במסגרת ההסמכה למנהלי חשבונות מדופלמים — שהיו לנו המורים, או לאחד מהתלמידים, תרעומת או כעס עליו. ובמסגרת הלימודים והשהייה בבית הספר במשך חמש שנים — זה מקרה נדיר ויוצא דופן. אין פלא, איפוא, שבאופיו ובמעשיו, בהליכותיו הנעימות, במידותיו התרומיות, בכשרונותיו וביושרו, הוא פלס לו עד מהרה מקום כבוד בקרב התלמידים הן בכתתו והן בין כל התלמידים בביה"ס שהכירוהו, גם אם הוא אישית לא חתר לזאת כי צנוע וענו היה. יאיר היה מרכז החברה, דוברה ומייצגה בפני ההנהלה. הנהלת בית הספר וחבר המורים, היו גאים בכך ושמחו בעובדה זו, שכן היה בו כדי לשמש דוגמא לכל ציבור התלמידים ב"שני חייו". עד מהרה הוטלו עליו תפקידים שונים בתחומים רבים בחברת התלמידים שבביה"ס. "הוטלו עליו", שכן רחוק היה בלבו, מפאת ענותנות שהיתה טבועה בו, מלנוטלם. וגם בתחום זה הצטיין, אחראי היה לכל תפקיד, במסירות ובנאמנות שקד למלאו.

גם לאחר שסיים בהצלחה את לימודיו בכתה יג ויצא לדרך חייו, המשיך לשמש לנו כדוגמא לתלמידים רבים בתיכון. הצבענו עליו לפנייהם לכל מעשה טוב שיש להחזיק בו, לכל הנהגה משופרת, לנטילת אחריות, לרצון כן ללימודים, למידת הצלחה, לקיום מצוות באהבה ובמסירות ולקידוש ה'.

קשור היה יאיר אהובנו לביה"ס, הוא פקד אותנו לפרקים, הן במהלך שרותו הצבאי והן לאחר שסיימו. תמיד שמחנו לבואו והתגאינו בו. הוא היה לנו למשיב נפש בעבודתנו היומיומית הקשה בביה"ס, הוא היה לנו בבחינת, שכרנו מכל עמלנו, הוא אשר נתן לנו, לא אחת, את הכח להמשיך ולשאת בעול כי בו ראינו התגלמות מאווינו בעבודתנו. כי בו ראינו שאכן יש פרי ליגיעותינו.

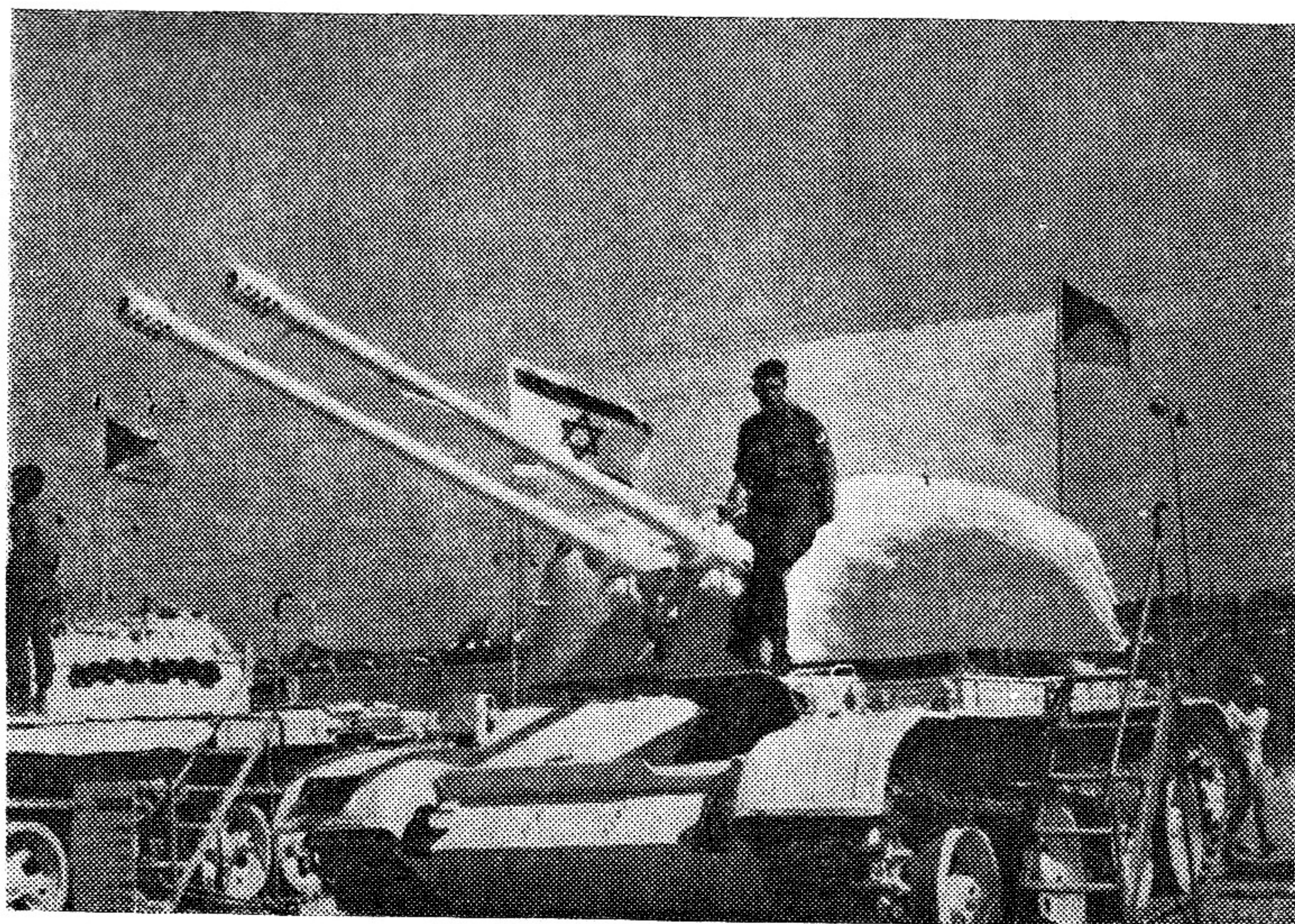
לפיכך, קשה לנו לתאר במלים את גודל שמחתנו, בשעה שעמדנו תחת חופת כלולותיו, באולם "בית המהנדס" בצפון ת"א. הנה נסגר המעגל,

השרשרת נמשכת ב"ה, יאיר אהובנו, עומד להקים בית נאמן בישראל
 "איזה בית נפלא יהיה זה" — השתעשענו בעליזות בלבנו לתפארת
 המשפחה היקרה והנכבדה ולתפארת כל בית ישראל; עוד הגיעונו הדים
 משמחים לאחר נישואיו, שסיפרו לנו על תכניות ומעשים נעלים, שרקמו
 הוא ורעייתו היקרה והנפלאה תבלח"א, שחיזקו בנו תקוה ותפילה כנה
 זו, לה התפללנו וציפינו...

בשורות האיוב הרבות, הקשות והמחרידות, המזעזעות והקורעות כל
 לב, שהחלו לזרום לבתי ישראל אחר יום הכיפורים — טרפו בחטף
 כל תקוותינו, השתיקו כל תפילותינו וגנזו כל חלומותינו.
 אך אין בכח המות להשכיחו מאתנו, כי מעשיו הרבים והנאים, התנה-
 גותו המופתית, הליכותיו הנעימות — ימשיכו לשמש לנו כסעד וכדוגמא
 בעבודתנו החינוכית, כשזכר מעשהו האחרון, מהווה גולת הכותרת
 ל"שני חייו", חרוט בלבנו בעט שמיר. אכן גדולים צדיקים במיתתן,
 באופן המיתה בצורתה ובתכליתה.

לנצח יהיה זכרו ברוך

יאיר כמפקד טנק

שישראל עושין רצונו של מקום רואה איזה צדיק יש באומות העולם, כגון יתרו ורחב מביאו ומדבקו בישראל, ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של הקב"ה רואה איזה צדיק וכשר וישר וירא שמיים יש בהם ומסלקו מתוכן" עכ"ד.

בבראשית י"ג מתוארת פרידתו של לוט מאברהם: "וגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים" וכו'. "ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רועי ובין רועיך" וכו'. "ולוט ישב בערי הכנען ויאהל עד סדום". לוט, שכל רכושו בא לו כתוצאה מכך שהיה "הולך את אברם", "מי גרם שהיתה לו זאת — הליכתו עם אברם" ע' רש"י, לא השכיל לראות את מקור ברכתו בחומר וברוח, וכאשר התעוררה המחלוקת בין רועי לוט לרועי אברהם לא העלה על דעתו כלל לדחות את הפתרון שהוצע לו מידי אברהם, ולנסות להשאר במחיצתו, אלא מעדיף להשתקע בכנען הירדן. לוט זה, שמתחילה כשר היה ולא מנע בנוכחותו את דיבור ה' אל אברהם, הלך ונגרף אחר החמירות שדירדרה אותו שלב אחר שלב. בתחילת הדרדרותו כבר מוצאים אנו שהקב"ה לא דיבר עם אברהם אלא עד לאחר שנפרד לוט מעמו (ע' רש"י יג, יד) ובשלב יותר מאוחר (בראשית יט), בהיותו יושב בסדום, כאשר תובעים ממנו אנשי סדום להוציא אליהם את המלאכים, הוא מציע "הנה נא לי שתי בנות אשר לא ידעו איש וכו' ואומר ע"ז הרמב"ן ז"ל: "מתוך שבחו של האיש באנו לידי גנותו שהיה טורח מאד על אכסניא שלו להציל אותם מפני שבאו בצל קורתו, אבל שיפייס אנשי העיר בהפקר בנותיו אין זה כי אם רוע לב שלא היה ענין הזימה בנשים רחוק בעיניו ולא היה עושה לבנותיו חמס גדול כפי דעתו" ע"ש עכ"ל. ואין זה סוף הדרך, סוף הדרך הוא שבא על בנותיו והגם שלא ידע על ביאת הראשונה, הנה לא נשמר אח"כ מלשותות בלילה שאח"ז. (ע' רש"י יט לג "בקומה של בכירה נקוד" וכו') וכל זה קורה לאדם ששהה במחיצת אברהם אבינו ע"ה שהיה גדול ירא ה' ועמוד החסד.

ומאידך יעקב אבינו ע"ה, עשרים שנה במחיצת אותו רמאי, לבן שמו, ויכול היה לומר "עם לבן גרתי" וכדברי רש"י: "ותר"י"ג מצוות שמרתי" וכו'. וחז"ל אומ' על הפסוק "ואביכן התל בי והחליף את משכורתי עשרת מונים" (לא, ז) "כל דבר ודבר שהיה מתנה עם יעקב אבינו היה חוזר בו עשר פעמים למפרע, ורבנן אמרי מאה פעמים, שנאמר: "ואביכן

התל בי והחליף את משכרתי עשרת מונים, ואין מונין פחות מעשרה" עכ"ל.

יעקב אבינו לא רק שלא הושפע מסביבתו, אלא למרות שנאלץ לשאת ולתת ממש עם רשע כלבן — נשאר אותו יעקב כפי שיצא מחרן.

יאיר — תלמידו של יעקב אבינו היה. על אף שלא למד בישיבה מעודו, ועל אף ששהה זמן רב במסגרת חילונית בעת שרותו בגיסות השריון — מעלותיו ומידותיו כשל בן תורה ממש היו. ומה שנשא איתו בצאתו מביתו, הוא הוא מה שהביא לביתו שלו שאותו הקים זמן כה קצר לפני שנעקר מן הפרדס.

זמן רב ביליתי עם יאיר ע"ה, בלימודים, בטיולים משותפים, ובביקורים בביתו. מצאתי בו חבר מיוחד במינו: מבין ללב הזולת, נכון לעזור תדיר, מצניע את עצמו ומסור למשפחתו.

אך "בזמן שאין ישראל עושין רצונו של הקב"ה, רואה איזה צדיק וישר וכשר וירא שמיים יש בהם ומסלקו מתוכן".

לא כל אחד מאתנו מסוגל לעמוד בניסיון אשר כזה. בהלקח הבן שכה רבות ציפו ממנו. "ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו" (תהילים יא). אומר המדרש: "א"ר יונתן הפשתני הזה כשפשתנו לוקה אינו מקיש עליו וביותר מפני שהיא פוקעת, וכשפשתנו יפה הוא מקיש עליו ביותר, למה? שהיא משתבחת והולכת. כך הקב"ה אינו מנסה את הרשעים, למה? שאין יכולין לעמוד, דכתיב "והרשעים כים נגרש", ואת מי מנסה את הצדיקים שנאמר: "ה' צדיק יבחן".

מאוצר מאמרי חז"ל:

היחידים הנספים בלא משפט, בתוך שטף המלחמה, יש בה ממידת מיתת צדיקים המכפרת, עולים הם למעלה בשורש-החיים, ועצמות-חייהם מביאה ערך כללי לטובה ולברכה אל כלל בנין העולם.

(מין הגרא"ה קוק זצ"ל, אורות המלחמה פרק א').

סרן ישראל סלומון*

מוקדש לזכרו הטהור של יאיר פירסט הי"ד

לא אחת ניסיתי לכתוב אודות יאיר הי"ד ולא עלה בידי. כאשר בדקתי את עצמי ושאלתי מדוע לא הצלחתי בכתיבה זו — נתקלתי במעין תשובה-לא-תשובה. הידיעה שאני כותב אודות אדם אשר פיסית אינו בנמצא, אך רוחנית — קיים לעד, יוצרת בהכרח תחושה לא מוגדרת. הכרתי את יאיר במסגרת שרותנו הצבאי. כבר בראיון ההכרות הבחנתי בתכונה אופינית בולטת — נוח לבריות. לבריות, במובן הרחב של המלה לחבריו, למפקדיו ולסתם בני אדם. ידוע, ששרות ביחידה צבאית אינו תמיד נוח ביותר — מסגרת כלשהי הינה תמיד מגבילה ומסגרת צבאית על אחת כמה וכמה — ודוקא במצבים אלו נבחן האדם. ואם אומר אני שיאיר עמד במבחנים אלו בכבוד, יש לדברים על מה שיסמכו. עמד, ובכבוד עמד, כאדם בכלל, כיהודי בפרט, וכיהודי דתי בפרטי פרטים. היו בין חבריו חיילים דתיים נוספים, אולם גם בין אלו בלט. התנהגותו הדתית הגאה עליה לא ויתר לא באה על חשבון תפקידים וחובות, אלא דוקא כמשלימים זה את זה, בצעד זה בצד זה. האמון בהכרה כי תפילת שחרית לפני פעולות היום אין חשוב ממנה וכי נטילת ידים שלפני הארוחה לשלמות האדם ולחנוכו נועדה.

שלם היה בהתנהגותו בדברים שבין אדם למקום, והשפעת עובדה זו נכרה היטב ביחסים שבין אדם לחברו. אכן, נוח היה לבריות, אהוב ומקובל על כולם.

לא אחת, שואלים אנו את עצמנו — מדוע ארע כך ולא אחרת? נראה לי שאין לאדם תשובה שלמה בתחום ההגיון לשאלה מעין זו. תמיד מתערב שיקול רגשי. כך גם ביחס לנפילתו של הקדוש יאיר הי"ד. מדוע נפל? לזאת, אין לחפש תשובה בין בני האדם, אלא ביחסים הקיימים בין האדם לקונו-בוראו.

* מפקדו של יאיר בשריון.

„בקרובי אקדש" אמר הקב"ה, ואהרון נדס. ואולי, יש לראות במילים אלו צו לדורות. תמיד מתקדש שמו ית' בקרוביו. ומיהם? על כך נענה לאור מאמר חז"ל "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו" וברור, כי האדם אשר רוח המקום נוחה ממנו, הינו מקורב למקום, מקורב למלכות, נמנה על הקדושים, ובהם — הקדוש מתקדש. "בשלושה דברים אדם ניכר בכוסו ובכעסו" באופן מכוון ביותר השתמשו חז"ל בסימני היכר אלו.

הכוס — הכלי ממנו שותים, מסמל את השתיה והאכילה, היינו, מערכת יחסים פנימית שבין האדם לעצמו. האם יודע הוא מתי להפיק תועלת מן המזון? מה לשתות ולאכול וכו', אולם מעל אלו — לשם מה השתיה והאכילה?

הכיס מסמל את הממון, או את היחס בין מה שהאדם מקבל לבין מה שהוא נותן בין החומר ובין הרוח. אין דוקא חשיבות למאזן — לרווח מול ההפסד, כי אם לצורה בה מתנהלים דברים אלו — מה משקיע האדם למען מטרה מסוימת על מה מוכן הוא לוותר למען מטרה רעיון?

הכעס — זוהי אחת מתכונות האדם. גם אם יש מקום לכעס, השאלה היא, כיצד הוא מתגלה? כיצד הוא מובע? שהרי ניתן להביע כעס בצורה מכובדת. היינו, הכעס מסמל מערכת יחסים בין האדם לזולת. הרעיון המרכזי הינו איפוא זה — סימני ההיכר של האדם נעוצים במערכת יחסים סבוכה ומורכבת, זו, שבין האדם לעצמו (כוס), זו של מאזן נכון (כיס), וזו של הבעת יחסו לזולת (כעס).

ציטטתי מאמר זה, וניסיתי להסבירו — אולי בדרך מקורית — אך, נראה לי, שפרוש זה הולם את יאיר הי"ד. נכר היה לחיוב בכל אחד מסימני ההיכר המגדירים אדם. אותו ראו וממנו למדו.

זכרו של יאיר — כמה קשה להאמין שמדובר כאן על זכר בלבד — הינו עמוד האש המאיר לאלה שזכו להכירו, ואני ביניהם. חבל על דאבדין ולא משתכחין.

ציונים לדיוקנו

„טוב לגבר כי ישא על בנעוריו“ (איכה ג, כז). לא זכיתי להכיר את יאיר הי"ד בצעירותו, אך מסיפוריהם של בני המשפחה וחביריו נדע כי היה נער עליז וחביב, תוסס וער, מלא שמחת חיים ואוהב משחק וטיול (תמונותיו, אשר הותיר, מספרות בהרחבה על טיוליו הרבים ברחבי ארצנו) ובעיקר הצטיין כרע טוב ואהוב.

כשזכיתי להכירו, והוא רק בן עשרים שנה, היה כבר גבר נושא על. קמו עלומיו וגם נצבו ויהי לאיש במקום שלא היה איש, כי התיתמה המשפחה מאביה בהיותו בן שש עשרה שנה בלבד.

לא דבר של מה בכך הוא להיות נושא על בנעורים. רבים הנערים המהססים ליטל על שכמם הרכה מעמסה כה כבדה ועוד רבים מהם אשר לא יצלחו לכך אף אם ירצו.

יאיר ז"ל רצה וגם יכל. הטה שכמו ונשא העל בגאון ובכבוד, בחכמה ובתבונה, בהכרה ברורה ובאחריות עליונה.

הוא עמד לימינה של אמו בכל נושא, יעץ ועזר עשה וארגן. ידו היתה בכל. וכזה היה לכולנו. כל תפקיד אשר היה מעבר ליכלתנו הטלנו עליו והוא עשה הכל באהבה.

וכל עשיותיו היו מושלמות להפליא, מתוכננות לפרטי פרטים ומבוצעות בדיוק מופתי. היתה זו שלמות שכולה אומרת כבוד, יצירה של הדר. לא נלך ונמנה כרוכל כל אשר עשה וארגן, שכן רבים היו פעליו וכל מנין אך יגרע וימעט מדמותו.

ואעפ"י שכח מעשיו עורר כבוד והערצה כלפיו, לא ביקש גדולה לעצמו, * גיסו של יאיר.

עשה — ולא נתאוה לשלחנם של מלכים, עתה ודאי יודע הוא ששלחנו גדול משלחנם וכתרו גדול מכתרם.
וירא אלקים את כל אשר עשה (יאיר) והנה טוב מאד.

„ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה'“ (ויקרא יח, ה). וחי בהם ולא שימות בהם. יש אנשים העושים את משפטי-האלקים כמי שכפאם שד.

חוקיו — לטורח עליהם. קיומם — בזבוז זמן עבורם והריגת שעות יקרות מחייהם אלו לא זכו והתורה נעשתה להם סם מות.
יש אנשים שזכו והתורה נעשתה להם סם חיים. חיים הם את מצוות התורה והן מוסיפות לחייהם תכן ועשר רוחני. עובדי ה' בשמחה וברצון הם וחדות ה' היא מעזם.

יאיר ז"ל ח' את המצוות והמצוות החיו אותו. אהב הוא את חיו הדתיים והשקיע בהם הרבה עמל ומחשבה. השתדל הוא לקיים את המצוות בשלמות על כל פרטיהן ודקדוקיהן. השתתף בשעורי תורה שונים ובכל עת היתה אזנו כרויה לשמע דברי תורה.

אל בית הכנסת היה קשור בכל נימי נפשו ורבות עשה למענו בהתנדבות ושלא על מנת לקבל פרס.

פזר נתן לאביונים וגמל חסד עם חולים. לעד תזכרו ותזכירו אותה זקנה דלה אשר מדי חדש בחדשו הביא לה כדי מחיתה ולנצח יודו לו חולי בית החולים אשר קדש להם בשבתות.

מהיכן שאב יאיר את מטענו הנפשי-דתי? הרבה למד מרבותיו וממוריו, הרבה למד מחביריו, אך מבית הוריו יותר מכולם. אשר ראה בבית — קדש ואשר לא ראה השלים ע"י למוד ועיון בספרים שנמצאו בביתו.

על אותם יסודות קדושים ואיתנים הקים את ביתו החדש. קצרים היו ימי הבית החדש — ארבעה חדשים בלבד — אולם הספיקו הם כדי להצביע ולהעיד על ההמשך. מבעד לראשית נשתקפה האחרית הטובה. הבית אשר הקים ולא בנה אמור היה להיות בית נאמן לה' ולעמו. מודים אנחנו לך על כל אשר עשית וגמלת עמנו. זכרך לא ימוש מאתנו לעולם ואורך ואמתך יאירו את דרכינו לאורך ימים.

ללמד — לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא".
 ונשתדל ללכת לאורם ולהתעלות ובזכות זאת הרופא לשבורי לב ומחבש
 לעצבותם ירפא שבר המשפחות היקרות וכל החבורה ובנחמת ציון
 וירושלים ננוחם.

תמונתו האחרונה של יאיר — שבת חול המועד סוכות תשל"ד
 "קבוצת פקודות" — טרם יציאה לקרב

מדברי תורים ומחננים

הרב דב שחור

מנהל ביה"ס התיכון "עירוני דתי ח" בתל-אביב

י א י ר נ ר ו

"בכו בכו להולך" (ירמיהו כט), אמר רב יהודה
להולך ללא בני. ר' יהושע בן-לוי "לא אזל
לבי אבלא אלא למאן דאזיל ללא בני".
(מוע"ק כז עב).

מהפסוק (בר' כג ב) "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" — ניתן
ללמוד מספר עניינים חשובים על תכליתו של האדם והדרך להספדו.
יש מקום לדייק בפסוק זה. א) מדוע נאמר בראשונה "לספוד" לשרה
ואחר "ולבכותה", הרי בדרך כלל בא שלב ההספד אחר הבכי? ב) מדוע
מציינת התורה "ויצא אברהם", הרי שם היה ומהו איפוא "ויבא"?
ואף אם לא שהה שם, מה היה הצורך לציין זאת, ואם כך, מדוע איפוא,
לא כתבה מהיכן בא? ניתן ליישב דיוקים אלה בדרך זאת: הבכי, בין
קרוביו ומכיריו של הנפטר, נובע בדרך כלל משתי תחושות עיקריות,
האחת: מראה קרובה וממשית בחדלונו של האדם ואפסיותו, כי הנה
עד עתה היה הנפטר, הקרוב, ער תוסס, פועל ומפעיל... ועתה שוכן
הוא בעפר, לא חש עוד, לא קולט, לא רואה, לא שומע, לא מדבר
ולא כלום. הבכי עליו נובע איפוא מכאב עצור על אפסותו, על דלותו,
על היותו "כחציר יבש וכציץ נובל, כצל עובר, כאבק פורח..." בבחינת
הבכי של "להאי שופרא דבלי בעפרא קא בכינא" (ברכות ה עב). ויש
שהבכי נובע מרגשות צער וכאב לנוכח האבדה הכבדה וגודל חסרונו
של הנפטר בקרב משפחתו וקרוביו. כאן פורץ הבכי לא על הנפטר שהלך
אלא על הקרובים השבורים, הדוויים והשכולים שהותיר אחריו בבחינת
"בכו לאבלים ולא לאבדה שהיא למנוחה ואנו לאנחה" (מו"ק כה עב).
בפטירת צדיק מן העולם, אין קרוביו בוכים עליו על אפסותו, על